

Republika Srbsko
MINISTERSTVO OSVETY A VEDY
ÚSTAV PRE HODNOTENIE KVALITY VZDELÁVANIA A VÝCHOVY
VOJVODINSKÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA NA KONCI ZÁKLADNÉHO VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

školský rok 2010/2011

TEST 1

SLOVENSKÝ JAZYK

POKYNY NA VYPRACOVANIE TESTU

V teste, ktorý máš vyriešiť, je 20 úloh, a na prácu je určených 120 minút. Každú úlohu najprv pozorne prečítaj a rozmysli si, čo sa v nej žiada. Najprv vyrieš tie úlohy, ktoré sú ti ľahšie, a neskôršie rieš tie úlohy, ktoré sú ti ťažšie.

Pozorne prečítaj text každej úlohy, lebo je v ňom vysvetlené, akým spôsobom máš odpovedať. V úlohách sa od teba žiada, aby si zakrúžkoval písmeno pred správnou odpoveďou, spojil časti odpovedí, niečo napísal a pod.

Vždy používaj úplné názvy pri riešení úloh, skratky nie sú prípustné (napr. treba napísať: príslovkové určenie miesta, a nie p. u. m.).

Do štvorčeka, ktorý je na pravej strane úlohy, nepíš nič. Je to miesto, kde sa zapíše počet bodov.

Na tejto a na poslednej strane nepíš nič.

Test musíš písať **chemickou ceruzkou**. Počas práce môžeš používať grafitovú ceruzku a gumičku. Úlohy rieš najprv grafitovou ceruzkou, lebo tak budeš mať možnosť opraviť chybu, ak ju zbadáš.

Predtým, ako odovzdáš test, prever svoje odpovede ešte raz, a potom všetky odpovede napíš chemickou ceruzkou. Odpoveď, ktorá je napísaná iba grafitovou ceruzkou, sa neuzná, ako ani odpoveď, ktorá je prečiarknutá a opravená chemickou ceruzkou.

Ak skončíš s prácou skôr, odovzdaj test dozornému učiteľovi a potichu vyjdi von, aby si nevyrušoval ostatných.

Želáme ti mnoho úspechov na skúške!

1. Prečítaj pozorne nasledujúci text a zakrúžkuj správnu odpoveď.

Vianočný koncert DETI DEŤOM

Decembrový vianočný koncert DETI DEŤOM sa uskutoční 17. decembra 2010 o 15.00 hod. na ihriskách Základnej školy Jána Čajaka v Báčskom Petrovci.

Na koncerte účinkujú žiaci folklórnej a tanečnej skupiny a literárneho a hudobného krúžku.

Vstup na koncert je voľný!

Uvedeným textom sa:

- a) opisuje
- b) komentuje
- c) definuje
- d) oznamuje

2. Pozorne prečítaj uvedený text a zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

Zjari zasa spievajú v potôčku zelené a brnivé žaby. Tenuško i chrapľavo. Jerguš vtedy dlho nespí. Rád ich počúva.

Drobný cárašík, ako každé ráno, i teraz poletúval nad potôčkom. Jerguš, aby vtáčika nezastrašil, pobral sa hore dvorom k zajačím klietkam.

Z kozieho chlievika bolo počuť bliakať kozu. Mala sa okotiť, preto bliakala. Možno od radosti, možno od strachu.

Zajace v klietkach boli čulé, pobežovali dookola, škrabotali a ohrýzali dosky. Chceli sa z klietok vyslobodiť.

Text pozostáva zo štyroch častí, ktorých začiatok je umiestnený na novom riadku. Tieto časti sú:

- a) strofy
- b) verše
- c) odseky
- d) kapitoly

3. Pozorne prečítaj uvedený text z knihy *Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež* Ondreja Sliackeho a kolektívu (vydaná v roku 1979). Je to úryvok z bibliografických záznamov uverejnených diel Márie Ďuričkovej (do roku 1979). Porovnaj údaje v texte s danými tvrdeniami. Písmeno pred správnym tvrdením zakrúžkuj.

BIBLIOGRAFIA

Poézia: Rozprávka o Dedovi Mrázovi (1954), Zajko a líška (1957), Čarovná píšťalka (1958)

Próza: Zajtra bude pekne (1959), My z ôsmej A (1960, 1975), Danko a Janka (1961, 1964, 1968, 1975), O Guľkovi Bombuľkovi (1962, 1967, 1969), Stíhač na galuskách (1963), Jasietka (1963, 1967), Útek z gramatiky (1965), Majka Tárajka (1965, 1970), Biela kňažná (1973)...

Zborníky: Vezieme sa, vezieme (1954), Detský rok (1955), Povedala straka vrane (1955), Išlo dievča po vodu (1969), Zlatá brána (1975)...

Rozhlasové hry: Laponček Sampo (1967), Zlatá priadka (1972), Pieseň pre Valivrcha (1973), Braček z tekvice (1975).

Televízne hry: Vládca vetrov (1966), Vojak a cárovná (1969), Devulienka Snehulienka (1972), Dve sestry (1973), Zlatá priadka (1975).

- a) Diela *Čarovná píšťalka* a *Biela kňažná* patria do prózy.
 b) *Zlatá priadka* je názov rozhlasovej hry a tiež aj názov televíznej hry.
 c) Próza *My z ôsmej A* vyšla v dvoch vydaniach v rokoch 1960 a 1965.
 d) Tretie vydanie prózy *Danko a Janka* vyšlo v roku 1964.

4. Pozorne prečítaj úryvok z textu prebratého z Wikipédie. V úryvku sa hovorí o olympijských hrách modernej doby. V texte autor uvádza základné údaje (fakty), ale na jednom mieste vsúva do vecného textu aj svoju poznámku (komentár).

Tvojou úlohou je podčiarknuť iba tú autorovu poznámku, ktorá je súčasťou jednej vety.

Olympijské hry modernej doby sú vrcholné medzinárodné viacšportové podujatia konajúce sa každé dva roky v podobe zimných olympijských hier a letných olympijských hier – vtedy milovníci športu hodne času trávia pred televízorom. Tieto hry nadväzujú na tradíciu starogréckych olympijských hier, ktoré sa konali v Olympii na Peloponézskom polostrove. Ich zakladateľom bol podľa povesti Herakles a patrili k štyrom najväčším starogréckym slávnostiam.

Prvé olympijské hry modernej doby boli otvorené v roku 1896 symbolicky v Grécku v Aténach po prijatí príslušného návrhu baróna Pierra de Coubertina roku 1894 v Paríži, kde zároveň vytvorili Medzinárodný olympijský výbor. Na prvej olympiáde sa zúčastnilo 13 krajín. O štyri roky neskôr prijal športovcov Paríž. Hry sa nekonali len vo vojnových rokoch 1916, 1940 a 1944.

5. Pozorne prečítaj uvedený text o prvej poštovej známke. Je to úryvok z textu Zdeněka Jindru *Prvá známka sveta*.

Rowland Hill je osobnosť, ktorá sa zaslúžila o prvé vydanie poštovej známky. Prvou známkou sveta sa stala jednopencová čierna známka s portrétom kráľovnej Viktórie.

Pošta v 18. storočí bola už pomerne rozšírená a využívalo ju mnoho záujemcov, lenže najväčšou nevýhodou boli veľké náklady na prevoz pošty a taktiež to, že spočiatku hradil poplatky príjemca zásielky. To viedlo aj k menším podvodom a tento príbeh o tom hovorí.

Rowland Hill (1795 – 1879) sa už v roku 1823 zaoberal reformou anglickej pošty a táto príhoda mu k tomu dopomohla. Rozpráva sa totiž, že keď sa pri jednej zo svojich ciest zastavil v hostinci v írskom mestečku, všimol si, že jeden z poštárov práve doručuje dopis nádhernému mladému dievčaťu. Dievčina smutne obracala list v rukách, ale potom ho poštárovi vrátila. Keď Hill počul, že dievčina nemôže za doručenie dopisu od svojho ženícha zaplatiť, chcel jej darovať šiling. Dievčina však s poďakovaním odmietla, a po odchode poštára sa Hillovi zdôverila, že sa dozvedela všetko podľa dohodnutých signálov na obálke. Vtedy si Rowland Hill uvedomil, že bude poštovné vyberať napred.

Odpovedz, čo bolo podľa uvedeného textu rozhodujúcim podnetom na vydanie prvej poštovej známky. Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

Rozhodujúcim podnetom na vydanie prvej poštovej známky bolo to, že:

- a) boli veľké náklady na prevoz pošty.
- b) poštu využívalo mnoho záujemcov.
- c) poplatky hradil príjemca zásielky.
- d) sa príjemca zásielky často dopúšťal malým podvodom.

6. Zoraď synonymá slova **zastaviť** podľa abecedy poradovými číslami od 1 do 5

_____ **zadržať**: zastaviť, zadržať bežiacie stádo

_____ **pristaviť**: vonku ma pristavil cudzinec

_____ **staviť**: plynutie času sa nedá staviť

_____ **zhatiť**: zried. zhatiť nepriateľa,

_____ **prerušiť** (nejakú činnosť): prerušil ho v speve, v robote

7. Pozorne čítaj úryvok z knihy Naším deťom. Všimni si, ako zvieratká komunikovali s chlapcom.

1) „Veľmi ma potešilo, čo som sa o tebe dozvedel.

Pozdravujem Ťa a posielam Ti prvou loďou desať pomarančov a ešte jeden navyše.

Malý krokodíl, čo sa kúpe v rieke Níl.“

2) Mnoho pozdravov zo Severného pólu. Dozvedel som sa o tej veľkej udalosti, stískam Ti ruku a srdečne gratulujem. Dostaneš odo mňa plný sud vanilkovej zmrzliny.

Medveď biely ako smotana, čo sa
po snehových poliach preháňa.

3) Veľa zdravia. Stop! Som hrdý na teba. Stop! Chcel by som, aby aj moje sloníčence nasledovali Tvoj príklad. Stop! Posielam Ti ryžu, uvar si ju v mlieku. Stop!

Starý slon, veľký ako dom

Zarad' správne tieto tri spôsoby komunikácie. Na linajku napíš číslo uvedené pred každým textom.

___ výňatky z listu ___ telegram ___ blahoželanie

8. Zakrúžkuj písmeno pred frazeologizmom, ktorý je napísaný pravopisne správne.

a) I dobrému kocúrovi niekedi miš ušmikne.

b) Čo raz z úst vipustíš, ani štirmi koňmi naspäť nevtiahneš.

c) Nešťastie nechodí po horách, ale po ľuďoch.

d) Nikto múdry z neba nespadol.

9. Zakrúžkuj pravidlá, ktorých sa treba pridržiavať v učebni:

a) Neskáčem do reči tomu, kto hovorí.

b) Keď niekto so mnou hovorí, zväčša telefonujem.

c) Hovorím, keď ma vyvolajú.

d) Keď niekto hovorí, pozerám mu na nohy.

e) Pozorne počúvam toho, kto hovorí.

f) Hlásime sa k slovu.

g) Hovorím vždy, keď sa mi zachce.

10. Zakrúžkuj písmeno, pri ktorom nie je ani jedna pravopisná chyba.

- a) *pred siedmimi rokmy; mnoho pozdravov; z mojón sestrov; usilovní žiaci; zo vzácným hostom*
 b) *pred siedmimi rokmi; mnoho pozdravov; s mojou sestrou; usilovní žiaci; so vzácnym hostom*
 c) *pred siedmimi rokmi; mnoho pozdravom; z mojou sestrou; usilovný žiaci; zo vzácnym hostom*

11. Do štvorčeka vedľa slovesného tvaru napíš písmeno J, ak je jednoduchý, alebo písmeno Z, ak je zložený.

skáče

bude cvičiť

napísala by som

sedím

12. Urč vetné členy vo vete a zapíš ich do tabuľky.

Malý Peter sa motal po dvore.

Podmet	Prísudok	Prívlastok	Príslovkové určenie miesta

13. Keď si potrebuješ overiť nejaké pravopisné pravidlo, pomôže ti:

- a) Frazeologický slovník
 b) Pravidlá slovenského pravopisu
 c) Detská encyklopédia

Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

14. Slová v zátvorkách daj do správneho tvaru a napíš na čiaru.

a) Aj potok sa už naplnil (krava – inštrumentál mn. č.) .....

b) K oblokom poprichodili (nový chlapec – nominatív mn. č.) ....., medzi nimi Červenák a ešte jeden známy.

c) Jerguš s (plané svedomie – inštrumentál j. č.) ....., s klobúkom na očiach, zastal opodiaľ.

d) Hukot (voda – genitív j. č.) ..... ledva počuť.

15. Pozorne prečítaj uvedené vety. Akými slovnými druhmi sú vyjadrené vetné členy? Doplň do viet správny slovný druh.

- a) Slza mu ostala visieť na brade. – Podmet je vyjadrený _____ .
 b) Dnes žiaci neboli v škole. – Prísudok je vyjadrený _____ .
 c) Rýchlo poumývala špinavé okná. – Predmet je vyjadrený _____ .
 d) So mnou sa budeš učiť ľahšie. – Príslovkové určenie je vyjadrené _____ .

16. Pozorne prečítaj nasledujúce texty a ku každému napíš, do ktorej formy literárnej tvorby patrí (do ľudovej slovesnosti, alebo ide o autorské dielo).

- a) Kačička divoká
 letela z vysoka:
 šuhaj, dobrý strelec,
 strelil jej do boka. _____
- b) Medardova kvapka, štyridsať dní kvapká. _____
- c) ROZPRÁVAČ. Pred vchodom do rozhlasu naša basa zastala, zhlboka si vdýchla, pozbierala tak všetku odvalu, ktorá jej ešte zostala, a potom zamierila dnu.
 BASA. Dobrý deň, súdružky dvere... ja... totiž... prišla som.
 DVERE. Dobrý deň, basička, čo ťa dobré k nám priviedlo? Máš nejakú nahrávku?
 Počkaj chvíľočku, telefón sa hneď opýta.
 _____

17. Prečítaj pozorne nasledujúce úryvky z básní. Zakrúžkuj správnu odpoveď.

A.
 A ľalia smutno vzdychá:
 hlávku moju trnie pichá
 a nožičky oheň páli –
 pomôžte mi v mojom žiali.

V uvedenej strofe je rým:

- a) obkročný *abba*   b) združený *aabb*   c) striedavý *abab*

B.
 Jemné a čisté ako striedky chleba
 driemali v snehu rozprestreté diale,
 keď krásna deva pozrela do neba
 a tmavým zrakom dotkla hviezdy malé.

V uvedenej strofe je rým:

- a) združený *aabb*   b) obkročný *abba*   c) striedavý *abab*

18. Zakrúžkuj písmená pred správnou odpoveďou.

A. Ktoré z diel napísal Ján Čajak ml.?

- a) Jednoduché slová   b) Konopa   c) Zypa Cupák   d) Zuzka Turanová

B. Ján Čajak ml. je

- a) prozaik   b) dramatik   c) básnik

19. Pozorne prečítaj úryvok z básne Pavla Mučajiho *Dva sonety o jednom stretnutí* a všimni si základné charakteristiky umeleckej reči, v ktorej je napísaný.

Stretol som dievča, keď raz snehom vialo,
ulicou išlo – mesiac ticho žiaril,
na moje srdce jej sa pousmialo,
keď som sa zrazu pri nej pozastavil.

Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

A. V úryvku z básne sa rýmujú verše:

- a) prvý s tretím a druhý so štvrtým
b) druhý s tretím a prvý so štvrtým
c) prvý so štvrtým a druhý s tretím
d) prvý s druhým a tretí so štvrtým

B. Vo veršoch je rým:

- a) striedavý
b) prerývaný
c) obkročný
d) združený

C. Uvedené verše patria do:

- a) prírodnej lyriky
b) spoločenskej lyriky
c) ľúbostnej lyriky
d) epiky

20. Pozorne prečítaj uvedené texty a každý z nich zaraď do literárneho druhu alebo literárneho žánru, podľa toho, čo sa žiada v úlohe za textom.

a) Botár (*starý zbožňovateľ zeme*): Áno veru, zem! Bzovský ide do Argentíny a ponúkol mi zem. Krásna je ako dľaň! A blízko. Dvanásť jutár v jednom kuse. Vieš ty, čo je to?! A preto, len sa utíš a buď trpezlivá. Musíme aspoň do jari sa utiahnuť. Veď aj mať by potrebovali na doktora, ale teraz nemožno, nemožno.

Zuza (*po zdanlivom upokojení vzkypí*): A vy nechcete dať materi na liečenie? (*Pozrie prenikavo na otca.*)

Botár: Áno, nech sa aj ona strpí. Len nateraz.

Vladimír Hurban Vladimírov: Zem

Literárny druh: _____

b) Ale starý otec sa tak ľahko neutíšil a keď sme už vychodili na cestu, zastal, vydýchol si, zvrtol sa: – Just, aby si vedela, že mu idem hodinky kúpiť! – a poď behom a ja za ním, a kúpili sme hodinky. – Len také lacné dajte, tomuto môjmu chlapcovi.

Jozef Gregor Tajovský: Prvé hodinky

Literárny žáner: _____

c) „A keby si tak,“ pokračovala líška, „mala aj taký krásny hlas, ako si krásna ty sama, bola by si kráľovnou medzi vtákmi.“

Vrane líškine slová nesmierne zalichotili, otvorila zobák a hlasno zakrákala, aby jej ukázala, že vie aj spievať. V tej chvíli jej syr vypadol zo zobáka. Líška ho schmatla a ušla preč.

Poučenie: Daj si pozor na falošné lichotenie

Ezop: Líška a vrana

Literárny žáner: _____

Výsledky na teste zo slovenského jazyka

Poznámka: ŽIACI NEVYPLŇAJÚ túto stranu!
Túto stranu vyplňa Komisia!

Úhrnný počet bodov

		,	
--	--	---	--

Počet bodov z každej úlohy

Por. č. úlohy	Nevyplnené	0 bodov	0,5 bodov	1 bod
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐

Komisia:

- _____
- _____
- _____
- _____

Napiš ✕ na zodpovedajúce miesto.

Identifikačné číslo (Šifra žiaka)	
Škola	
Sídlo	
Priezvisko a meno žiaka	